

**BES ve Hayat Sigortaları ile ilgili
Vergi Kanunlarında Yer Alan
Düzenlemeler
(İstisna, Muafiyet ve Ayrıcalıklar)**

Emre KARTALOĐLU
Yeminli Mali Müşavir

GENEL BİLGİ

- 29 Haziran 2012 tarih ve 28338 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6327 sayılı “Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile BES’e ilişkin bir çok kanunda değişiklik ya da ilaveler yapılmıştır.
- Yapılan yasal düzenlemeler ile;
- Bireysel emeklilik sistemindeki katılımcılara bugüne kadar sağlanan en önemli teşvik olan ödenen katkı paylarının gelir vergisi matrahından indirim konusu yapılabilmesi uygulamasına son verilmiş,
- Bunun yerine BES’e girenlere doğrudan Devlet katkısı sistemine geçilmiş,
- Sistemden ayrılmalarda menkul sermaye iradı olarak tanımlanan ve stopaja tabi olan birikim tutarı uygulaması yerine, sadece irat tutarı üzerinden stopaj alınmasına yönelik değişiklikler yapılmış,

GENEL BİLGİ

- İşverenler tarafından çalışanları adına bireysel emeklilik sistemine ödenen ve vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilecek katkı paylarının brüt ücretin %10'u kadar olan üst limiti %15'e çıkarılmış,
- Üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketindeki emekliliğe yönelik birikimlerin veya taahhütlere ilişkin tutarların kısmen veya tamamen bireysel emeklilik sistemine aktarılmasına ilişkin verilen süre 31 Aralık 2015 tarihine kadar uzatılmış, aktarım, ayrılma ve emeklilik işlemlerinin tamamlanması için belirlenen işlem süreleri yeniden düzenlenmiş, sistemde kısmi ödeme almaya ve kıymetli madenlerden oluşan fonların kurulmasına imkan sağlanmasına ilişkin değişiklikler yapılmıştır.
- 6327 sayılı Kanun ile BES yanında hayat sigortası poliçeleri için ödenen primler ile ölüm, kaza, sağlık, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için ödenen primler için de Gelir Vergisi Kanununda (GVK) düzenlemeler yapılmıştır.

GENEL BİLGİ

- 6327 sayılı Kanun ile bireysel emeklilik sistemi ve diğer sigortalara ilişkin olarak;
- Gelir Vergisi Kanununda,
- Veraset ve İntikal Vergisi Kanununda,
- Katma Değer Vergisi Kanunu,
- 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununda değişiklikler yapılmıştır.
- Ayrıca ;
- - GVK-83/2012-5/Bireysel Emeklilik Sistemi-3 Sirküleriyle; Bireysel emeklilik sistemi ve diğer şahıs sigortalarından ayrılanlara yapılan ödemeler üzerinden kesilen vergilerin anaparaya isabet eden kısmının red ve iade işlemleri,
- - GVK-85/2012-7/Bireysel Emeklilik Sistemi-4 Sirküleriyle; Bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortalarına ödenen katkı payı ve primlerin vergi matrahının tespitinde indirimi ve elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi işlemleri açıklanmıştır.

Bireysel Emeklilik Sistemine Devlet Katkısı Getiriliyor

- BES'e dahil olan katılımcıların ödemiş oldukları katkı tutarını gelir vergisi matrahından indirilmesi uygulamasına, aşağıda belirteceğimiz üzere 01.01.2013 tarihinden itibaren son verilirken, bunun yerine sistemde yer alan tüm katılımcılar için doğrudan destek unsuru olan ve aşağıda ayrıntısı yer alan "Devlet katkısı" uygulaması getirilmektedir.
- 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'na 6327 sayılı Kanun'la eklenen ek madde 1 ile **01.01.2013 tarihinden itibaren** sisteme dahil olan tüm katılımcıların sisteme ödemiş oldukları katkı tutarının **%25'i oranında** bir tutarın devlet tarafından katılımcı adına sisteme aktarılması uygulaması getirilmektedir.

Bireysel Emeklilik Sistemine Devlet Katkısı Getiriliyor

- Yeni sistemde, **1 Ocak 2013** tarihinden itibaren işveren tarafından ödenenler hariç katılımcı adına bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı paylarının %25'ine karşılık gelen tutar, şirketler tarafından emeklilik gözetim merkezine iletilen bilgiler esas alınarak Devlet katkısı olarak emeklilik gözetim merkezince hesaplanacak ve Devlet katkısı, Müsteşarlık bütçesine konulan ödenekten katılımcıların ilgili hesaplarına şirketler aracılığıyla aktarılmak üzere emeklilik gözetim merkezine ödenecektir.
- Ancak, bir katılımcı için bir takvim yılında ödenen ve Devlet katkısı tutarının hesaplanmasına esas teşkil eden katkı paylarının toplamı ilgili takvim yılına ait hesaplama ile ilgili dönemin sona erdiği tarihte geçerli brüt asgari ücretin hesaplama dönemine isabet eden toplam tutarını aşamayacaktır.

Bireysel Emeklilik Sistemine Devlet Katkısı Getiriliyor

- Katılımcılar, bu maddenin yürürlüğe girdiği **01.01.2013** tarihinden sonra;
- a) En az üç yıl sistemde kalırlarsa; Devlet katkısı ve varsa getirilerinin %15'ine,
- b) En az altı yıl sistemde kalırlarsa; Devlet katkısı ve varsa getirilerinin %35'ine,
- c) En az on yıl sistemde kalırlarsa; Devlet katkısı ve varsa getirilerinin %60'ına,
- hak kazanacaklardır.
- Bu sürelerin hesabında emeklilik sözleşmesi esas alınacaktır.
- Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat veya malûliyet nedeniyle ayrılanlar Devlet katkısı ve varsa getirilerinin tamamına hak kazanacaklar ve Devlet katkısı ve getirilerinden hak kazanılan tutarlar sistemden ayrılma veya emeklilik durumunda katılımcıya ödenecektir.

Bireysel Emeklilik Sistemine Devlet Katkısı Getiriliyor

- Buna göre sistemde üç yıldan az kalma halinde Devlet katkısı tutarından hiç bir pay alınamayacaktır.
- Mevcut sistemde katkı tutarının gelir vergisi matrahından düşürülmesi suretiyle sağlanan destekte herhangi bir süre sınırlaması yok iken 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren matrahtan indirme şeklinde destek yerine doğrudan katkı tutarı üzerine Devlet katkısı getirilmekte ancak, katkıya hak kazanmada süre sınırı getirilerek eski uygulamanın gerisinde kalınmaktadır.
- Yeni sistemdeki destek unsuru ancak emeklilik halinde tam bir destek sağlamaktadır.

Bireysel Emeklilik Sistemine Devlet Katkısı Getiriliyor

- **Örneğin** sisteme 800 TL katkı tutarıyla dahil olan bir katılımcının söz konusu katkı tutarı üzerinden %25 üzerinden 200 TL Devlet katkısı sisteme Devlet tarafından ödenecek, ancak BES'ten emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat veya malûliyet nedeniyle ayrılanlar bu tutarın tamamını alabilecektir.
- Emeklilik harici ayrılmalarda 200 TL Devlet Katkı tutarının asgari %15'i, azami %60'ı alınabilecektir.
- Sistemden 3 yıldan sonra ayrılan katılımcı 800 TL ana para, anaparanın getiri tutarı ve 200 TL Devlet katkısının %15'i olan 30 TL ve bu tutarın getirisi hak kazanılan tutar olarak sistemden alınacaktır.

Bireysel Emeklilik Sistemine Devlet Katkısı Getiriliyor

- Katılımcıların Devlet katkısına esas teşkil eden katkı paylarının doğru hesaplanmasından BES şirketleri sorumludur.
- Haksız olarak yapıldığı tespit edilen Devlet katkısı ve getirisi, ödeme tarihinden itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte müteakip dönem yapılan Devlet katkısı ödemesine mahsup edilir.
- Tespit tarihinden itibaren dört ay içinde mahsup edilemeyen tutarlar için emeklilik gözetim merkezi tarafından şirkete yapılacak tebligat ile bir aylık ödeme süresi verilir. Süresinde ödenmeyen Devlet katkısı ve getirisi ile süresinde iade edilmeyen tutarlar 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere emeklilik gözetim merkezi tarafından ilgili vergi dairesine bildirilir.
- Devlet katkısı ve getirileri haczedilemeyecek, rehnedilemeyecek ve iflas masasına dâhil edilemeyecektir.

Bireysel Emeklilik Sistemine Devlet Katkısı Getiriliyor

- **Kanuni Düzenleme Öncesi BES'te Bulunanlar İçin Devlet Katkısı Uygulaması**
- 6327 sayılı Kanun'un geçici 2. maddesinde Kanunun yürürlük tarihinden önce BES'e dahil olan katılımcıların Devlet katkısından yararlanma şekillerine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.
- Buna göre, 29/5/2012 tarihi itibarıyla bireysel emeklilik sisteminde olup Kanunun yürürlük tarihi olan **28 Haziran 2012 tarihinden itibaren iki yıl içinde** bir emeklilik sözleşmesini birikimlerini alarak sonlandıran katılımcıların, Devlet katkısının başlayacağı 1 Ocak 2013 tarihinden 31/12/2014 tarihine kadar bireysel emeklilik sistemine ödeyeceği katkı payları için Devlet katkısı ödenmeyecektir.
- **Örneğin;** dört yıldır BES'e dahil olan bir katılımcının **28.06.2014** tarihine kadar sistemden ayrılması halinde sisteme yapılan Devlet katkısı katılımcıya ödenmeyecektir. Ancak 28.06.2014 tarihinden sonraki bir tarihte ayrılma halinde Devlet katkı tutarının ödenmesi söz konusu olacaktır

Bireysel Emeklilik Sistemine Devlet Katkısı Getiriliyor

- **Eski Katılımcılara İlave Hak Kazanım Süresi Verilmektedir**
- 1 Ocak 2013 tarihten önce sisteme girmiş olan katılımcıların 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun ek 1 inci maddesi uyarınca Devlet katkısına hak kazanmaya esas süresinde dikkate alınmak üzere 1 Ocak 2013 tarihi itibarıyla sistemde buldukları toplam süreye, düzenlemenin yürürlüğe gireceği 1 Ocak 2013 tarihten itibaren üç yıl sistemde kalmak koşuluyla üç yılın sonunda bir defaya mahsus olmak üzere;
 - a) Sistemde 3 yıldan fazla 6 yıldan az bulunan katılımcılara 1 yıl,
 - b) Sistemde 6 yıldan fazla 10 yıldan az bulunan katılımcılara 2 yıl,
 - c) Sistemde 10 yıldan fazla bulunan katılımcılara 3 yıl,süre eklenecektir.

Bireysel Emeklilik Sistemine Devlet Katkısı Getiriliyor

- **Örneğin;** sisteme 01.01.2006 tarihinde giren bir katılımcı 1 Ocak 2013 tarihi itibariyle sistemde 7 yılını doldurmuş olacaktır. Yukarıda yer alan düzenlemeye göre bu yedi yıl üzerine 2 yıl daha ilave edilerek Devlet katkısına hak kazanma süresi olarak 9 yıl dikkate alınacak ve Devlet katkısının tutarında bu süre üzerinden işlem yapılacaktır.
- Buna göre, sistemden ayrılma halinde, en az altı yıl sistemde kalınmış olduğundan, Devlet katkısı ve varsa getirilerinin %35'ine hak kazanılacaktır.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-1

- **1- BES'ten Ayrılma Halinde Uygulanan İstisna Kaldırıldı**
- GVK'nın 22. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin % 25'i, Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan diğer sigorta şirketlerinden on yıl süreyle prim ödeyenler ile vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin % 10'unun ve tek primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemelerin tamamının gelir vergisinden müstesna olduğu belirtilmişti.
- 6327 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle GVK'da yapılan ve 29.08.2012 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş olan değişiklik ile sadece tek primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemeler gelir vergisinden istisna tutulmuştur.
- Dolayısıyla 29.08.2012 tarihinden itibaren bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerle Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan diğer sigorta şirketlerinden on yıl süreyle prim ödeyenlere yapılan ödemeler vergiye tabi olacaktır.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-1

- Değişikliğin, bütün sigorta ve emeklilik uygulamalarında yaklaşık aynı düzeyde avantaj sağlanması amacıyla yapıldığı anlaşılmaktadır.
- Eski ve yeni düzenleme aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Eski düzenleme	Yeni düzenleme
MADDE 22 –1. Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin % 25'i, Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan diğer sigorta şirketlerinden on yıl süreyle prim ödeyenler ile vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin % 10'u ve tek primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemelerin tamamı gelir vergisinden müstesnadır.	MADDE 22 –1. Tek primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemelerin tamamı gelir vergisinden müstesnadır.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-2

2- İşveren Tarafından Çalışanlar Adına BES'e Ödenecek Katkı Payı Gider Üst Sınırı Artırılmıştır.

- **01.01.2013 tarihinden itibaren** geçerli olmak üzere, ücretliler adına yapılan ödemelerin ticari kazancın tespitinde gider yazılmasına ilişkin GVK'nın 40. Maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendinde yer alan düzenlemede değişiklik yapılmıştır.
- İşverenler tarafından çalışanlar adına ödenecek katkı paylarının gider yazılmasında var olan “ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %10'unu aşamayacağı” şeklindeki üst sınır **01.01.2013 tarihinden itibaren %15'e** çıkarılmaktadır.
- %15 sınırı 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren uygulanacaktır.
- 01.01.2013 tarihinden itibaren işverenler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen ve ücretle ilişkilendirilmeksizin ticari kazancın tespitinde gider olarak indirim konusu yapılacak katkı paylarının toplamı ile ücretliler tarafından GVK'nun 63. maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapacakları şahıs sigortası prim ödemelerinin toplam tutarı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-2

2- Çalışanlar Adına Ödenecek Katkı Payı Gider Üst Sınırı Artırılmıştır.

Eski düzenleme	Yeni düzenleme (1 Ocak 2013)
<p>MADDE 40 -Safi kazancın tespit edilmesi için, aşağıdaki giderlerin indirilmesi kabul edilir:</p> <p>...</p> <p>9. İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları. (Gerek işverenler gerekse ücretliler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen ve vergi matrahının tespitinde dikkate alınan katkı paylarının toplamı bu Kanunun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde belirlenen oran ve haddi aşamaz.</p>	<p>MADDE 40 -Safi kazancın tespit edilmesi için, aşağıdaki giderlerin indirilmesi kabul edilir:</p> <p>...</p> <p>9. İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları (İşverenler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen ve ücretle ilişkilendirilmeksizin ticari kazancın tespitinde gider olarak indirim konusu yapılacak katkı paylarının toplamı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz. Gerek işverenler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, gerekse bu Kanunun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz.).</p> <p>Bakanlar Kurulu bu oranı yansına kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi asgari ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.</p>

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-2

2- İşveren Tarafından Çalışanlar Adına BES'e Ödenecek Katkı Payı Gider Üst Sınırı Artırılmıştır.

- Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendi kapsamında yapılacak indirim, işverenler tarafından hizmet erbabına yönelik olarak sadece bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarını içermekte olup, şahıs sigorta primlerini içermemektedir.
- İşverenlerce ödenen şahıs sigorta primleri, işle ilgili olarak ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen ücret kapsamında olduğundan, Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin (1) numaralı bendi çerçevesinde genel gider olarak her hangi bir tutar ve oran sınırlaması olmaksızın indirim konusu yapılabilecektir.
- Hem işveren tarafından bireysel emeklilik sistemine katkı payı ödenmesi hem de ücretli tarafından şahıs sigortalarına prim ödemesinin bulunması ve bunların toplam tutarının yukarıda belirtilen sınırı aşması halinde, indirimin öncelikli olarak ücret matrahının tespitinde mi yoksa ticari kazancın tespitinde mi yapılacağı konusu taraflarca, mükerrer indirimine izin verilmeksizin, serbestçe belirlenebilecektir.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-2

2- İşveren Tarafından Çalışanlar Adına BES'e Ödenecek Katkı Payı Gider Üst Sınırı Artırılmıştır.

- **Örnek:** Ücretlinin Kasım 2013 döneminde şahıs sigortalarına yaptığı prim ödemelerinin tutarı 200 TL'dir. Bu tutara ilave olarak ücretli tarafından 150 TL, işveren tarafından 150 TL olmak üzere bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı tutarı 300 TL'dir.
- Ücretli tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı tutarı olan 150 TL hiçbir surette vergiye tabi ücret matrahından indirilemeyecektir.
- Bu verilere göre;
- Aylık Brüt Ücret2.000 TL
- Şahıs Sigortalarına Yapılan Prim Ödemesi (ücretli).....200 TL
- Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi (işveren).....150 TL
- Önceki Dönemlerde (Ocak-Ekim/2013) İndirim Konusu Yapılmış Toplam Tutar (Varsayılan).....600 TL
- Brüt Ücretin %15'i.....300 TL

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-2

- **2- İşveren Tarafından Çalışanlar Adına BES'e Ödenecek Katkı Payı Gider Üst Sınırı Artırılmıştır.**
- İşverence ödenen katkı payı ile ücretli tarafından ödenen primlerin toplam tutarı 350 TL olmasına rağmen brüt ücretin %15'inin 300 TL olması nedeniyle, işçi ve işveren tarafından toplam indirilecek katkı payı tutarı 300 TL olacaktır.
- İndirimde ücret matrahının tespitine öncelik verilmesi durumunda, ücretli tarafından ödenen prim tutarı 200 TL Gelir Vergisi Kanununun 63/3 üncü maddesi uyarınca, ücretin safi tutarının tespitinde indirim konusu yapılacaktır. Aynı dönemde işveren tarafından ödenen katkı payı tutarının ise sadece 100 TL'lik kısmı ücretle ilişkilendirilmeksizin ticari kazancın tespitinde gider olarak indirilecektir. İşveren tarafından ödenen ancak Gelir Vergisi Kanununun 40/9 uncu maddesi uyarınca indirilemeyen 50 TL ise ücret olarak stopaj yoluyla vergilendirilmek suretiyle ticari kazancın tespitinde dikkate alınabilecektir. Asgari ücretin yıllık tutarı ayrıca dikkate alınacaktır.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-3

3- 01.01.2013 Tarihinden İtibaren BES'e Yapılan Ödemeler Ücret-Gelir Vergisi Matrahından İndirilemeyecek

- 6327 sayılı Kanununun 5.maddesiyle GVK'nın 63. maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yapılan değişiklikle, bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının katılımcının vergi matrahından düşürülmesi uygulaması **01.01.2013 tarihinden itibaren** kaldırılmaktadır. Bunun yerine sisteme yapılan katkı tutarı üzerinden % 25 oranında doğrudan devlet desteği getirilmektedir.
- Mevcut uygulamada, sisteme katılan katılımcılar ödemiş oldukları katkı tutarını, asgari ücretin brüt tutarını ve ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin % 10'unu aşmamak üzere, ilgili ay vergi matrahından düşme imkanı verilmiş idi.
- Bu uygulamaya **1 Ocak 2013 tarihine** kadar devam edilecek olup 01.01.2013 tarihinden itibaren BES'e ödenen katkı tutarına ilişkin belge çalışılan işyerine verilmeyecek ve ödenen katkı tutarı (prim) **vergi matrahından indirilemeyecektir.**

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-3

3- 01.01.2013 Tarihinden İtibaren BES'e Yapılan Ödemeler Ücret-Gelir Vergisi Matrahından İndirilemeyecek

- Aynı şekilde GVK'nın 89. maddesinde yapılan düzenlemeyle gelir vergisi beyannamesi veren mükelleflerin bireysel emeklilik sistemine ödedikleri katkı paylarının yıllık beyanname üzerinden indirilebilmesi uygulamasına da 01.01.2013 tarihinden itibaren son verilmektedir. Yıllık beyanname veren mükellefler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları 2012 takvim yılına ilişkin olarak verilen yıllık beyanname de gelir vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir.

Eski düzenleme	Yeni düzenleme- 1 Ocak 2013
<p>MADDE 63 -Ücretin gerçek safi değeri işveren tarafından verilen para ve ayınlarla sağlanan menfaatler toplamından aşağıdaki indirimler yapıldıktan sonra kalan miktardır.</p> <p>...</p> <p>3. Sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye’de kâin ve merkezi Türkiye’de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla; ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primler <u>ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları,</u></p> <p>...</p>	<p>MADDE 63 –Ücretin gerçek safi değeri işveren tarafından verilen para ve ayınlarla sağlanan menfaatler toplamından aşağıdaki indirimler yapıldıktan sonra kalan miktardır.</p> <p>...</p> <p>3. Sigortanın Türkiye’de kâin ve merkezi Türkiye’de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla; ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortası poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin % 50’si ile ölüm, kaza, sağlık, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primler (indirim konusu yapılacak primler toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin %15’ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz. Bakanlar Kurulu bu bentte yer alan oranı yarısına kadar indirmeye, iki katma kadar artırmaya ve belirtilen haddi asgari ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.).</p>

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-4

- **4- Ücret Bordrolarında İndirilebilecek Hayat ve Şahıs Sigortası Azami Prim Tutarı Artırılmıştır.**
- Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yapılan değişiklikle;
- ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortası poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin %50'si ile
- ölüm, kaza, sağlık, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin ücret matrahından indirilmesinde azami sınır, **01.01.2013 tarihinden itibaren** geçerli olmak üzere **%10'dan %15'e** çıkarılmıştır.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-4

- **5- Ücret Bordrolarında İndirilebilecek Hayat Sigortası Prim Tutarına Sınır Gelmiştir.**
- Buna göre, söz konusu primler toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır. Yıl içinde asgari ücret tutarında meydana gelebilecek değişiklikler, indirim yapılacak tutarların hesabında dikkate alınacaktır.
- İndirim konusu yapılacak prim tutarının tespitinde esas alınacak ücret, işveren tarafından çalışana hizmeti karşılığında ödenen aylık (maaş), prim, ikramiye, sosyal yardımlar ve zamlar gibi vergiye tabi sürekli nitelikteki ödemelerin brüt tutarlarının toplamı olacaktır. Gider karşılığı olarak ödenen tutarlar (yapılan gerçek bir giderin karşılığı olsun olmasın) dikkate alınmayacaktır.
- Şahıs sigorta primlerinin vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilmesi için; şahıs sigorta şirketlerinin Türkiye'de yerleşik ve merkezinin Türkiye'de olması gerekmektedir.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-5

- **5- Ücret Bordrolarında İndirilebilecek Hayat Sigortası Prim Tutarına Sınır Gelmiştir.**
- **Örnek:** Öteden beri şahıs sigorta primi ödeyen ve Kasım 2013 döneminde bireysel emeklilik sistemine katılan bir ücretlinin ödediği katkı payı ve şahıs sigorta prim tutarlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.
- Aylık Brüt Ücret.....5.000 TL
- Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi.....300 TL
- Şahıs Sigorta Primi Ödemesi.....400 TL
- Eş Adına Şahıs Sigorta Primi Ödemesi.....400 TL
- Önceki Dönemlerde (Ocak-Ekim/2013) İnd. Kon. Yapılmış Toplam Tutar.....2.500 TL
- Brüt Ücretin %15'i.....750 TL

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-4

- **5- Ücret Bordrolarında İndirilebilecek Hayat Sigortası Prim Tutarına Sınır Gelmiştir.**
- Eşin ücret geliri veya yıllık beyanname ile beyanı gereken başkaca bir geliri bulunmamaktadır.
- Bu bilgilere göre, bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı vergiye tabi ücret matrahından indirilemeyecektir.
- Ücretlinin, şahıs sigortaları için ödediği toplam 800 TL'nin 750 TL'lik kısmı (brüt ücretinin %15'i) gelir vergisi matrahının hesaplanmasında indirim konusu yapılabilecektir. Ücretlinin Kasım ayına kadar indirim konusu yaptığı tutar ile Kasım ayında indirim konusu yapabileceği tutarın toplamı asgari ücretin yıllık tutarından düşük olduğunun varsayılması halinde, asgari ücret tutarı ile ilgili sınırlamanın Kasım ayında yapılabilecek indirim tutarına bir etkisi olmayacaktır.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-5

- **5- Ücret Bordrolarında İndirilebilecek Hayat Sigortası Prim Tutarına Sınır Gelmiştir.**
- Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yapılan değişiklikle hayat sigortası poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlere de bir sınırlama getirilmektedir.
- Mevcut uygulamada, ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortası poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen hayat sigortasının primlerinin tamamı indirim konusu edilebilmekte iken, 01.01.2013 tarihinden itibaren hayat sigorta poliçeleri için ödenen primlerin **%50'si** indirim konusu yapılabilecektir.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-6

- **6- Yıllık Gelirlerini Beyanname İle Beyan Edenlerin Hayat Ve Şahıs Sigorta Prim Tutarlarına İlişkin Yapılan Düzenlemeler**
- Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yapılan değişiklik ile mükelleflerin gelir vergisi beyannamesi üzerinden indirebilecekleri azami hayat ve şahıs sigorta prim tutarı, **01.01.2013 tarihinden itibaren %10'dan %15'e** çıkarılmaktadır.
- 6327 sayılı Kanununun 8 inci maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yapılan değişiklik uyarınca, 1/1/2013 tarihinden itibaren, elde edilen gelirler için verilecek yıllık gelir vergisi beyannamelerinde, **bireysel emeklilik dışında kalan** şahıs sigortaları için ödenen primlerin beyan edilen gelirin % 15'ine kadar olan kısmı matrahın tespitinde indirim konusu yapılabilecektir. Beyan edilen gelir olarak, yıllık gelir vergisi beyannamesinde yer alan indirimler ve geçmiş yıl zararları düşülmeden önceki tutar esas alınacaktır.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-6

- **6- Yıllık Gelirlerini Beyanname İle Beyan Edenlerin Hayat Ve Şahıs Sigorta Prim Tutarlarına İlişkin Yapılan Düzenlemeler**
- Bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları hiçbir surette indirim konusu yapılmayacaktır.
- Ayrıca, yapılan değişiklikle hayat sigortası poliçeleri için mükellef tarafından ödenen primlere de bir sınırlama getirilmektedir.
- Mevcut uygulamada, mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortalarına ödenen hayat sigortasının tamamı indirime konu edilebilmekte iken, 01.01.2013 tarihinden itibaren hayat sigorta poliçeleri için ödenen primlerin **%50'si** indirim konusu yapılabilecektir.

Eski düzenleme

MADDE 89 -Gelir vergisi matrahının tespitinde, gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden aşağıdaki indirimler yapılabilir:

1. Beyan edilen gelirin **% 10'unu** (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta primleri için, beyan edilen gelirin % 5'ini) ve asgarî ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla, mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları (sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim ve katkı tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim ve katkı payları kendi gelirlerinden indirilir).

Bakanlar Kurulu bu bentte yer alan oranları bir katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi asgarî ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.

Yeni düzenleme

MADDE 89 –Gelir vergisi matrahının tespitinde, gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden aşağıdaki indirimler yapılabilir:

1. Beyan edilen gelirin **%15'ini** ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla (Bu şartın tespitinde işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile 63 üncü maddenin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ve bu bent kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı birlikte dikkate alınır.) mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortalarına ödenen primlerin **%50'si** ile ölüm, kaza, hastalık, sağlık, sakatlık, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri (Sigortanın Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim kendi gelirlerinden indirilir.).

Bakanlar Kurulu bu bentte yer alan oranları yarısına kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi asgari ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-6

- **6- Yıllık Gelirlerini Beyanname İle Beyan Edenlerin Hayat Ve Şahıs Sigorta Prim Tutarlarına İlişkin Yapılan Düzenlemeler**
- Yıllık beyanname matrahının tespitinde dikkate alınacak sigorta primleri;
- - Mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait birikim priminin alındığı hayat sigortalarına ödenen primlerin %50'si ile
- - Ölüm, kaza, hastalık, sağlık, sakatlık, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primlerinden müteşekkildir.
- İndirim konusu yapılacak primlerin toplamı, beyan edilen gelirin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır.

- Bu sınırlamaların tespitinde;
- - İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile
- - Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ve 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı
- birlikte dikkate alınacaktır.
- Şahıs sigorta primlerinin matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilmesi için; sigortanın Türkiye'de yerleşik ve merkezinin Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş ve prim tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması gerekmektedir.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-6

- **6- Yıllık Gelirlerini Beyanname İle Beyan Edenlerin Hayat Ve Şahıs Sigorta Prim Tutarlarına İlişkin Yapılan Düzenlemeler**
- **Örnek:** 2013 yılında ticari faaliyeti 40.000 TL kâr ve serbest meslek faaliyeti 10.000 TL zararlarla sonuçlanan bir mükellefin 2013 yılında ödediği katkı payı ve prim tutarlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.
- Beyan Edilen Gelir.....30.000 TL
- Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi.....1.000 TL
- Şahıs Sigorta Primi Ödemesi.....400 TL
- Küçük Çocuklar Adına Şahıs Sigorta Primi Ödemesi.....2.500 TL
- Beyan Edilen Gelirin %15'i.....4.500 TL
- Mükellefin bireysel emeklilik sistemine ödediği 1.000 TL katkı payı tutarı hiçbir surette yıllık beyannameye vergi matrahının tespitinde indirilemeyecektir.
- Şahıs sigorta primleri için ödenen tutarlar ise beyan edilen gelirin % 15'i sınırı dahilinde kaldığından indirim konusu yapılabilecektir. Asgari ücretin yıllık tutarı ayrıca dikkate alınacaktır.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-7

- **7- Menkul Sermaye İradına İlişkin Düzenleme**
- 6327 sayılı Kanun ile Gelir Vergisi Kanununun 75. maddesinde yapılan düzenlemeler ile emeklilik ve sigorta şirketleri; bireysel emeklilik sözleşmeleri ve birikimli şahıs sigortaları dolayısıyla yaptıkları ödemelerin vergilendirilmesinde; yapılan ödemelerin tamamını menkul sermaye iradı sayan düzenleme değiştirilerek, söz konusu ödemelerin tamamının vergilendirilmesinden vazgeçilmekte, sadece prim ve katkı tutarlarına ait iratların vergilendirilmesine geçilmektedir.
- Söz konusu düzenlemenin yürürlük tarihi **29.08.2012** tarihidir.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-7

- **7/1- Emekli Sandıkları, Yardım Sandıkları İle Sigorta Ve Emeklilik Şirketlerinden Alınan İratların Vergilendirmesi**
- 6327 sayılı Kanunun 6. maddesiyle 193 sayılı Kanunun 75. maddesinin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinde yapılan değişiklik ile tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;
- a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları,
- b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları.”
- **menkul sermaye iradı** sayılmıştır.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-7

- **7/2- Bireysel Emeklilik Sisteminden Alınan İratların Vergilendirmesi**
- Yine 6327 sayılı Kanun maddesiyle GVK'nun 75. maddesinin ikinci fıkrasına eklenen (16) numaralı bent ile bireysel emeklilik sisteminden;
- a) On yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği **irat tutarı** (28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),
- b) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği **irat tutarı** (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),
- c) Emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği **irat tutarı** (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.)
- **menkul sermaye iradı** olarak kabul edilmiştir.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-7

- **7/3- İrat Tutarının Tespiti**
- GVK'nın 75/15. kapsamındaki irat tutarı; varsa fesih ve iştirak kesintisi indirilmeden önceki birikim tutarından, yatırıma yönlendirilen tutar indirilerek bulunacaktır.
- GVK'nın 75. maddesinin (16) numaralı bendinde yer alan bireysel emeklilik sistemine ilişkin irat tutarı ise; hak kazanılan Devlet katkısı ve getirileri dahil ödemeye konu toplam birikim tutarından, (varsa ertelenmiş giriş aidatı indirilmeksizin) ödenen katkı payları ve Devlet katkısının hak edilen kısmı indirilerek bulunacaktır.
- Bireysel emeklilik sisteminde katılımcılara emeklilik şirketleri tarafından yönetim gider kesintisi iadesi, katkı payı ödemesi ve benzeri şekilde gerçekleştirilen ve birikim tutarına dahil edilmesi gereken bonus ödemeleri ile gecikme cezaları, katılımcı tarafından ödenen katkı payı mahiyeti taşımadıklarından, bu tutarların irat olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-7

- **7/3- İrat Tutarının Tespiti**
- Dövizle endeksli birikimli hayat sigortalarında, irat tutarının hesaplanmasında anapara kur farkları irat tutarına dahil edilecek olup, yatırıma yönlendirilen tutarın tespitinde yatırıma yönlendirme tarihindeki kurun esas alınması gerekmektedir.
- Diğer taraftan, bireysel emeklilik sistemindeki katılımcının bir emeklilik şirketi nezdindeki bireysel emeklilik sözleşmesine ilişkin birikimlerini diğer emeklilik şirketine veya aynı emeklilik şirketinde diğer bir sözleşmeye aktarması halinde, birikimlerin devredildiği yeni emeklilik şirketinden ayrılmaya veya birikimlerin devrolunduğu sözleşmenin sona erdirilmesine bağlı olarak yapılan ödemelerde, her bir emeklilik şirketi nezdindeki birikimler içinde yer alan katkı payı ve irat tutarlarının ayrı ayrı hesap edilerek toplam katkı payı ve irat tutarının hesaplanması gerekmektedir.
- Bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdindeki şahıs sigorta poliçelerinin bireysel emeklilik sistemine aktarılması durumunda da irat tutarları aynı şekilde hesaplanacaktır.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-7

- **7/3- Gelir Vergisi Tevkifatı Uygulaması (İrat Tutarının Vergilendirilmesi)**
- Söz konusu irat tutarlarının vergilendirilmesine ilişkin düzenleme ise GVK'nın 94 üncü maddesine göre tevkifat suretiyle yapılacak olup, 6327 sayılı Kanunun 9. maddesiyle GVK'nın 94. maddesinin birinci fıkrasının 15 numaralı bendi hükmü değiştirilmiş ve bireysel emeklilik sistemine ilişkin ödemeler üzerinden yapılacak tevkifata ilişkin de 16 numaralı bent eklenmiştir.
- Buna göre, 28.09.2012 tarihinden itibaren, GVK'nın 94. maddesinin birinci fıkrasının 15 ve 16 numaralı bent hükümleri uyarınca, tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri; bireysel emeklilik sözleşmeleri ve birikimli şahıs sigortaları dolayısıyla yaptıkları ödemelerde GVK 75. maddeye göre **irat kabul edilen kısımları üzerinden gelir vergisi tevkifatı** yapacaklardır.
- Katılımcı tarafından hak kazanılmaması nedeniyle Devlet katkılarının ve bunlara isabet eden irat tutarlarının Hazine'ye geri ödenmesi durumunda, söz konusu Devlet katkısı tutarlarına isabet eden irat tutarları üzerinden tevkifat yapılmayacaktır.
- Ayrıca anapara üzerinden tevkifat yapılmayacaktır.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-7

- **7/4- Yıllık Gelir Sigortası Ödemelerinde ve Programlı Geri Ödemelerde Tevkifat Uygulaması**
- Birikimli veya karma bir hayat sigortası ürününün prim ödeme dönemi tamamlandıktan sonra hak sahibine toplu para ödemek yerine, oluşmuş toplu para üzerinden düzenli gelir vermek üzere yapılan yıllık gelir (annuity) ödemelerinde, Hazine Müsteşarlığı tarafından tasdiklenmiş "tarifeler" in teknik esaslarına göre hesaplanan yıllık gelir ödemelerinin içerdiği irat tutarı üzerinden tevkifat yapılacaktır.
- Yapılan yıllık gelir ödemeleri içerisindeki irattan arta kalan kısım (yatırıma yönlendirilen tutarın yıllık gelir ödemeleri içindeki kısmı), toplam yatırıma yönlendirilen tutara ulaştıktan sonra müteakip yıllık gelir ödemelerinin tamamı irat olarak dikkate alınacaktır.
- Bireysel emeklilik sisteminde emeklilik hakkını elde eden katılımcılara toplu para ödemek yerine oluşmuş toplu para üzerinden düzenli gelir vermek üzere, Hazine Müsteşarlığı tarafından tasdiklenmiş "emeklilik gelir planları" çerçevesinde, programlı geri ödeme kapsamında yapılan ödemelerde de ödemelerin içerdiği irat tutarı üzerinden tevkifat yapılacaktır.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-8

- **8- GVK 75/15 ve 16 numaralı Bend Kapsamında Elde Edilen İratlar İçin Beyanname Verilmeyecek**
- GVK 75 ve 94. maddelerde yapılan değişikliklere paralel olarak GVK 86. maddede düzenleme yapılarak; GVK'nın 75/15 ve 16 numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratları için yıllık gelir vergisi beyannamesi verilmeyeceği, diğer gelirler için beyanname verilse dahi bu gelirlerin beyannameye dahil edilmeyeceği belirtilmiştir.
- GVK'nın 94. maddesinin birinci fıkrasının 15 ve 16 numaralı bent hükümleri uyarınca, emeklilik ve sigorta şirketleri; bireysel emeklilik sözleşmeleri ve birikimli şahıs sigortaları dolayısıyla yaptıkları ödemelerin GVK 75. maddeye göre irat kabul edilen kısımları üzerinden yapılan gelir vergisi tevkifatı nihai vergilendirme olacaktır.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-8

- **8- Bireysel Emeklilik Sisteminden Ayrılmış Olanlara Red Ve İadeye İlişkin Düzenleme**
- BES'in kuruluş aşamasında; bir taraftan sektörün başarılı olması için katkı tutarlarının gelir vergisi matrahından indirilmesi suretiyle vergi teşviki sağlanırken, diğer taraftan sistemden ayrılanların toplam birikimlerinin tamamı üzerinden vergi kesintisi yapılması gibi tamamen verginin mantığına aykırı bir düzenleme yapılarak BES'e köstek olunmuştur. Toplam ödemeler üzerinden yapılan vergi kesintisi haklı olarak dava konusu edilmiş ve mahkemelerce kesintinin hukuki olmadığı yönünde kararlar verilmiştir.
- İşte bu aşamada, BES'in yeniden tanımlandığı 6327 sayılı Kanun'a eklenen geçici madde ile 7/10/2001 tarihinden sonra akdedilmiş bireysel emeklilik ve şahıs sigorta poliçeleri ile ilgili olarak 29/8/2012 tarihten önce emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından yapılan ödemeler üzerinden tevkif edilerek ödenen vergilerin, ana para üzerinden ödenen kısımlarının **29/8/2012 tarihinden itibaren bir yıl içinde** hak sahiplerince tevkifatın yatırıldığı vergi dairelerine başvurulması ve dava açılmaması veya açılmış davalardan vazgeçilmesi şartıyla iade edilmesinin yolu açılmıştır.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-8

- **8- Bireysel Emeklilik Sisteminden Ayrılmış Olanlara Red Ve İadeye İlişkin Düzenleme**
- Konuya ilişkin Gelir İdaresi Başkanlığı 4/7/2012 tarih ve 83 Sıra No.lu Gelir Vergisi Sirküleri yayımlayarak uygulamanın nasıl olacağını açıklamıştır. Bu bağlamda, sistemden yararlanarak 31/8/2012 tarihinden önce sistemden ayrılan katılımcıların ana para üzerinde yapılan vergi kesintilerinin iadesi için;
- - 29/8/2012 tarihinden itibaren bir yıllık sürenin sonu olan 29/8/2013 tarihine kadar tevkifatın yatırıldığı vergi dairesine müracaat etmesi
- - Tevkifat uygulaması nedeniyle dava açılmaması veya açılmış olan davalardan vazgeçmesi
- gerekmektedir.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-8

- **8- Bireysel Emeklilik Sisteminden Ayrılmış Olanlara Red Ve İadeye İlişkin Düzenleme**
- Eğer daha önceden dava konusu edilmiş ise ilgili mahkemelere sürmekte olan davaya ilişkin bilgileri ihtiva eden bir feragat dilekçesiyle başvurularak, söz konusu davadan feragat edilmesi ve feragat edildiğini gösterir şerhli dilekçe örneğinin veya bu belge temin edilemediği takdirde mahkemenin feragat nedeniyle davanın reddine dair vereceği karar örneğinin red ve iade talebiyle birlikte ilgili vergi dairesine ibraz edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, red ve iade başvurularında ilgili sigorta/emeklilik şirketi tarafından tanzim edilen hayat sigortası/bireysel emeklilik poliçesinin bir örneği ile düzenlenmiş olan poliçenin başlangıç ve bitiş tarihleri ile yapılan kesintileri gösteren belgelerin bir örneğinin de ibraz edilmesi gerekmektedir. İlgili vergi dairesine daha önceki tarihlerde yaptıkları başvurularda söz konusu belgeleri teslim etmiş olan mükelleflerin tekrar belge ibraz etmelerine gerek bulunmamaktadır.

Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Düzenlemeler-8

- **8- Bireysel Emeklilik Sisteminden Ayrılmış Olanlara Red Ve İadeye İlişkin Düzenleme**
- Buna göre, yapılan red ve iade talepleri, son beş yıl içinde sistemden ayrılan hak sahipleri için söz konusu olacaktır. Yani 29/8/2012 tarihinden itibaren başvuru yapanların, 01.01.2007 tarihinden sonra BES'ten ayrılma sebebiyle, anapara üzerinden yapılan kesintinin red ve iadesi söz konusu olacaktır.
- Ancak, yasal düzenlemenin yapıldığı tarihten önce bir tarihte vergi dairesine düzeltme başvurusunda bulunulmuş olması halinde, bu başvuru tarihinden geriye doğru beş yıl içinde yapılan kesintilerin iadesi söz konusu olacaktır.
- Red ve iade işlemlerine esas irat tutarı; şahıs sigortaları kapsamında yapılan ödemelerde varsa fesih ve iştirak kesintisi indirilmeden önceki birikim tutarından, yatırıma yönlendirilen tutar indirilerek, bireysel emeklilik sistemi kapsamında yapılan ödemelerde ise ödemeye konu toplam birikim tutarından, (varsa ertelenmiş giriş aidatı indirilmeksizin) ödenen katkı payları indirilerek hesaplanacaktır. İrat tutarına isabet eden vergi tutarını aşan, diğer bir ifadeyle irat hesaplandıktan sonra kalan anapara tutarına isabet eden tevkif edilmiş ve ödenmiş vergi tutarı 29/8/2012 tarihinden itibaren hak sahiplerine red ve iade edilmeye başlanmıştır.

4632 Sayılı Kanununda Yapılan Düzenlemeler

- 6327 sayılı Kanun'un 30. maddesiyle, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun geçici 1. Maddesi değiştirilerek, üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketindeki emekliliğe yönelik taahhütlerin bireysel emeklilik sistemine aktarımında çeşitli vergi ayrıcalıkları sağlayan geçici düzenlemenin uygulama süresi 31.12.2015 tarihine kadar uzatılmıştır. Yapılan değişiklikle ayrıca, aktarım sırasında doğabilecek vergi yükümlülüklerine ilişkin olarak önceki uygulamada yaşanan sorunların giderilmesi amacıyla, uygulamayı çok daha açık ve net biçimde ortaya koyan düzenlemeler yapılmıştır.
- Bu çerçevede;
- a) Bireysel emeklilik sistemine aktarılan tutarların gelir vergisinden müstesna olması,
- b) Bireysel emeklilik sistemine aktarılan tutarların, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince daha önce gider kaydedilmemişse, aktarıldığı yılın ticari kazancının tespitinde dikkate alınması,
- c) Aktarımın yapılması amacıyla gerçekleştirilen taşınmaz veya iştirak hissesi satışından doğacak kazancın, bu kapsamda aktarılan kısma isabet eden tutarının kurumlar vergisinden müstesna tutulması,
- d) Bu kapsamda yapılan işlemlerin her türlü harçtan, düzenlenen kâğıtların damga vergisinden, lehe alınan paraların banka ve sigorta muameleleri vergisinden müstesna olması,
- e) Aktarılan tutarların aktarım sonrasında Gelir Vergisi Kanunu'nun bireysel emeklilik sistemine ilişkin hükümleri çerçevesinde vergilendirilmesi,
- öngörülmüştür.

KDV Kanununda Yapılan Düzenlemeler

- Katma Değer Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 30. maddeyle, üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketinin emekliliğe yönelik taahhütleri kapsamında bireysel emeklilik sistemine aktarım amacıyla yapacakları taşınmaz veya iştirak hissesi satışları katma değer vergisinden istisna edilmiştir.
- Düzenleme aşağıda yer almaktadır.
- **GEÇİCİ MADDE 30** -28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun geçici 1 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketleri nezdinde 16/4/2012 tarihi itibarıyla mevcut bulunan bu kapsamdaki yurt içi ya da yurt dışındaki birikimler ve taahhütlere ilişkin tutarların kısmen veya tamamen bireysel emeklilik sistemine aktarılması amacıyla taşınmaz ve iştirak hisselerinin (müzayede mahallinde satışı dahil) devir ve teslimi 31/12/2015 tarihine kadar uygulanmak üzere katma değer vergisinden müstesnadır. Bu istisna, aktarılan tutarla orantılı olarak uygulanır.
- Maliye Bakanlığı, bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Veraset ve İntikal Vergisi Kanununda Yapılan Değişiklik

- Hak kazanılan Devlet katkısı, getirileri hariç olmak üzere, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu kapsamında vergilendirilmeyecektir.
- 6327 sayılı Kanun ile Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına eklenen (o) bendiyle; 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının hak kazanılan kısımlarının **veraset ve intikal vergisinden istisna edilmiştir**.
- Düzenleme 01.01.2013 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

Teşekkürler...

emre@emrekartaloglu.com